III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROPOS CENTRINIO BANKO NUOMONĖ

2020 m. rugsėjo 18 d.

dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl tam tikriems trečiųjų šalių užsienio valiutos kurso lyginamiesiems indeksams taikomos išimties ir tam tikrus lyginamuosius indeksus, kurių teikimas nutraukiamas, pakeičiančių pakaitinių lyginamųjų indeksų nustatymo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2016/1011

(CON/2020/20)

(2020/C 366/04)

Įžanga ir teisinis pagrindas

2020 m. rugsėjo 8 d. Europos Centrinis Bankas (ECB) gavo Europos Sąjungos Tarybos prašymą pateikti nuomonę dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl tam tikriems trečiųjų šalių užsienio valiutos kurso lyginamiesiems indeksams taikomos išimties ir tam tikrus lyginamuosius indeksus, kurių teikimas nutraukiamas, pakeičiančių pakaitinių lyginamųjų indeksų nustatymo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2016/1011 ([1]) (toliau – pasiūlytas reglamentas).

ECB kompetencija teikti nuomonę yra grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 127 straipsnio 4 dalimi ir 282 straipsnio 5 dalimi, kadangi pasiūlytame reglamente yra nuostatų, darančių įtakos a) Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) uždaviniui apibrėžti ir įgyvendinti pinigų politiką remiantis Sutarties 127 straipsnio 2 dalies pirmąja įtrauka; ir b) ECBS uždaviniui prisidėti prie sklandaus kompetentingų institucijų politikos finansų sistemos stabilumo srityje vykdymo, kaip nurodyta Sutarties 127 straipsnio 5 dalyje. Vadovaudamasi Europos Centrinio Banko darbo reglamento 17 straipsnio 5 dalies pirmuoju sakiniu, Valdančioji taryba priėmė šią nuomonę.

Bendros pastabos

1. ***Pasiūlyto reglamento tikslas***

1.1 ECB teigimai vertina pagrindinį pasiūlyto reglamento tikslą – iš dalies pakeisti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/1011 ([2]), suteikiant Komisijai įgaliojimus priimti įgyvendinimo aktą ir teisės aktais nustatyti pakaitinę normą, įstatymų nustatyta tvarka pakeisiančią visas nuorodas į lyginamąjį indeksą, kurio teikimo nutraukimas smarkiai sutrikdytų Sąjungos finansų rinkų veikimą ir kuriam taikomas prižiūrimas tvarkingas finansinio lyginamojo indekso teikimo nutraukimo procesas ([3]). Įsigaliojus Komisijos įgyvendinimo aktui, tame akte nustatytas pakaitinis lyginamasis indeksas, laikantis Reglamento (ES) 2016/1011, įstatymų nustatyta tvarka pakeistų visas nuorodas į lyginamąjį indeksą, kurio teikimas nutrauktas, finansinėse priemonėse, finansinėse sutartyse ir vertinant investicinio fondo veiklos rezultatus, kai juose nėra nuostatų dėl atsarginės normos.

([1]) COM (2020) 337 final.

([2]) 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1011 dėl indeksų, kurie kaip lyginamieji indeksai naudojami finansinėse priemonėse ir finansinėse sutartyse arba siekiant įvertinti investicinių fondų veiklos rezultatus, kuriuo iš dalies keičiami direktyvos 2008/48/EB ir 2014/17/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 596/2014 (OL L 171, 2016 6 29, p. 1).

([3]) Reglamento (ES) 2016/1011 naujas 23a straipsnis, įterpiamas pasiūlyto reglamento 1 straipsnio 2 dalimi.

1.2 ECB laiko tai naudinga papildoma priemone, kurią naudojant būtų užpildytas teisinis vakuumas, kuris susidarytų dėl sutarčių su prižiūrimais subjektais, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2016/1011 ([4]) 3 straipsnio 17 punkte (toliau – Sąjungoje prižiūrimi subjektai), kuriose daroma nuoroda į lyginamąjį indeksą, kurio teikimo nutraukimas smarkiai sutrikdytų Sąjungos finansų rinkų veikimą, o atitinkamose sutartyse nėra nuostatų dėl atsarginės normos arba nėra numatyta tinkama atsarginė norma. Tai padėtų sumažinti sutarties tikslo žlugimo riziką ir riziką finansiniam stabilumui, kuri galėtų kilti dėl tokio lyginamojo indekso nutraukimo.

1.3 ECB taip pritaria tam, kad Reglamentas (ES) 2016/1011 nebūtų taikomas tam tikriems trečiųjų šalių užsienio valiutos kurso lyginamiesiems indeksams, kuriais daroma nuoroda į trečiosios šalies valiutos, kuri nėra laisvai konvertuojama, neatidėliotiną kursą, ir kurie atitinka kitus pasiūlytame reglamente numatytus kriterijus ([5]). Tokie trečiųjų šalių lyginamieji indeksai, išskyrus teikiamus centrinių bankų, negalės būti naudojami Sąjungoje po 2021 m. ([6]), išskyrus atvejus, kai jiems bus atlikta lygiavertiškumo, pripažinimo ar patvirtinimo procedūra. ECB supranta, kad tokių sąlygų laikytis būtų sudėtinga, kadangi šios rūšies lyginamieji indeksai nėra reguliuojami už Sąjungos ribų. Netaikant Reglamento (ES) 2016/1011 šiems lyginamiesiems indeksams, Sąjungoje prižiūrimi subjektai galėtų ir toliau juos naudoti.

Konkrečios pastabos

2. ***ECB interesas ir vaidmuo remiant rinkos perėjimą prie beveik nerizikingų normų***

2.1 Lyginamieji indeksai ir konkrečiai palūkanų normų lyginamieji indeksai, arba tarpbankinės palūkanų normos, yra svarbūs finansų rinkų veikimui ir pinigų politikos perdavimui. Pinigų politikos perdavimas platesnei ekonomikai grindžiamas ECB gebėjimu stebėti lyginamųjų indeksų pokyčius pinigų rinkose, kaip atsaką į ECB pinigų politikos palūkanų normas. Nesant tvirtų ir patikimų lyginamųjų indeksų, finansų rinkose gali atsirasti sutrikdymų, galinčių turėti didelį neigiamą poveikį ECB pinigų politikos sprendimų perdavimui ir Eurosistemos gebėjimui prisidėti prie kompetentingų institucijų vykdomos politikos, susijusios su finansų sistemos stabilumu, sklandaus vykdymo.

2.2 Atsižvelgiant į tokią riziką, ECB atlieka keletą vaidmenų remiant finansų rinkos perėjimą nuo ypatingos svarbos lyginamųjų indeksų prie beveik nerizikingų normų. 2017 m. ECB kartu su Komisija, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija ir Belgijos finansinių paslaugų ir rinkų institucija (FSMA) sudarė darbo grupę dėl euro nerizikingų normų ir ECB teikia šiai grupei sekretoriato paslaugas. Nuo 2019 m. spalio mėn. ECB taip pat teikia neužtikrintų sandorių eurais vienos nakties palūkanų normą (€STR), grindžiamą Eurosistemos jau turimais duomenimis, skirtą papildyti esamus lyginamuosius indeksus, kuriuos rengia privatus sektorius, ir kuri būtų naudojama kaip finansinio stabilumo stiprinimo orientacinė norma. Darbo grupė rekomendavo, kad €STR, kaip euro nerizikinga norma pakeistų EONIA, kuri nebebus taikoma nuo 2022 m. ECB taip pat dalyvauja Oficialioje sektoriaus iniciatyvinėje grupėje, kuri suteikia gaires Finansinio stabilumo tarybai peržiūrint pažangą, pasiektą globaliu lygmeniu pereinant prie beveik nerizikingų normų.

3. ***Teisės aktais nustatyta pakaitinė norma, skirta pakeisti lyginamuosius indeksus, išskyrus LIBOR***

ECB atkreipia dėmesį, kad siūlomi Komisijai suteikti įgaliojimai nustatyti pakaitinę normą pirmiausia skirti sutartims su Sąjungoje prižiūrimais subjektais, naudojančiais Londono tarpbankinę palūkanų normą (LIBOR) ([7]), nes šis lyginamasis indeksas bus nutrauktas pasibaigus 2021 m. Šiame kontekste Jungtinės Karalystės (JK) Vyriausybė neseniai paskelbė apie savo ketinimą pakeisti lyginamųjų indeksų reglamentavimą, siekiant užtikrinti, kad iki 2021 m. pabaigos JK Finansų priežiūros institucijai būtų suteikti tinkami reguliavimo įgaliojimai, leidžiantys tvarkyti ir nukreipti laipsniško nutraukimo

([4]) Reglamento (ES) 2016/1011 3 straipsnio 17 punkte pateikta apibrėžtis apima prižiūrimas kredito įstaigas, investicines įmones ir tam tikras kitas finansų įstaigų kategorijas.

([5]) Reglamento (ES) 2016/1011 naujos 2 straipsnio 3 ir 4 dalys, įterpiamos pasiūlyto reglamento 1 straipsnio 1 dalies b punktu.

([6]) Reglamento (ES) 2016/1011 51 straipsnio 4a straipsnis ir 4b straipsnis.

([7]) LIBOR yra nustatomas įvairiomis valiutomis ir įvairiais terminais, todėl šioje nuomonėje esančios nuorodos į LIBOR turi būti suprantamos kaip nuorodos į konkrečią LIBOR valiutos ir terminų porą (ar poras), kurių teikimas yra nutraukiamas.

laikotarpį iki galimo LIBOR nutraukimo tokiu būdu, kad inter alia, būtų užtikrintas rinkos vientisumas ([8]). ECB atkreipia dėmesį, kad siūlomi Komisijos įgaliojimai nustatyti pakaitinę normą pasiūlytame reglamente yra suformuluoti neutraliai, jie gali būti taikomi sutartims, susietoms su kitais lyginamaisiais indeksais, kaip antai, pavyzdžiui, euro tarpbankinio skolinimo palūkanų norma (EURIBOR), jeigu atitinkamo lyginamojo indekso atžvilgiu yra laikomasi pasiūlytame reglamente ir Komisijos įgyvendinimo akte numatytų sąlygų.

4. ***Sąjungoje prižiūrimų subjektų planai nenumatytiems atvejams***

4.1 ECB atkreipia dėmesį į tai, kad pagal Reglamento (ES) 2016/1011 28 straipsnio 2 dalį Sąjungoje prižiūrimi subjektai (išskyrus lyginamojo indekso administratorius), kurie naudoja lyginamąjį indeksą, įskaitant kredito įstaigas, turi parengti ir turėti pagrįstus raštiškus planus, kuriuose išdėsto veiksmus, kurių imtųsi lyginamojo indekso esminių pakeitimų arba teikimo nutraukimo atveju. Sąjungoje prižiūrimi subjektai, kai įmanoma ir tinkama, tokiuose planuose turi įvardyti vieną ar kelis pakaitinius lyginamuosius indeksus, su kuriais galima susieti priemones pakeičiant nebeteikiamus lyginamuosius indeksus, nurodant, kodėl tokie lyginamieji indeksai būtų tinkami pakaitiniai indeksai. Be to, gavę prašymą, Sąjungoje prižiūrimi subjektai tuos planus ir visus atnaujinimus turi pateikti atitinkamai kompetentingai institucijai ir atsižvelgti į juos palaikydami sutartinius santykius su klientais ([9]). Atitinkamai ECB supranta, kad Komisijos paskirta pakaitinė norma bus papildoma priemonė, kuri galės būti taikoma lyginamajam indeksui, kurio teikimas nutraukiamas, laikantis pasiūlytame reglamente išdėstytų sąlygų, ir kad ji neturės įtakos ir nepažeis Sąjungoje prižiūrimų subjektų pareigų rengti planus nenumatytiems atvejams pagal Reglamento (ES) 2016/1011 28 straipsnio 2 dalį.

4.2 ECB horizontaliai įvertino, kokį poveikį reformos pagal Reglamentą (ES) 2016/1011 turės kredito įstaigoms, prižiūrimoms Bendro priežiūros mechanizmo ribose, ir neseniai paskelbė kredito įstaigų pasirengimo lyginamųjų normų reformai horizontalų vertinimą ([10]). ECB savo interneto svetainėje taip pat paskelbė atskirą ataskaitą apie kredito įstaigų pasirengimą lyginamųjų indeksų reformoms ([11]), kurioje pateikti tam tikri geros praktikos pavyzdžiai, galintys padėti kredito įstaigoms planuoti perėjimą prie kitų lyginamųjų indeksų. Šių ataskaitų išvados pabrėžia tai, kaip svarbu, kad kredito įstaigos paspartintų savo pasirengimą pereiti prie nerizikingų normų, ypač sukurdamos ir įgyvendindamos švelninimo veiksmus ir į savo sutartinius dokumentus įtraukdamos patikimus ir tinkamus atsarginės normos mechanizmus. Todėl, ECB nuomone, siūloma teisės aktais nustatomos pakaitinės normos galimybė nėra alternatyva perėjimui nuo EURIBOR ar LIBOR, kai sutartis gali būti pakeista.

5. ***Darbo grupės rekomendacijos dėl euro nerizikingų normų***

5.1 ECB atkreipia dėmesį į tai, kad pagal pasiūlytą reglamentą Komisija, priimdama įgyvendinimo aktą dėl pakaitinio lyginamojo indekso nustatymo, turėtų atsižvelgti, kai tai įmanoma, į tai, ką rekomenduoja alternatyvios orientacinės normos darbo grupė, veikianti prie centrinio banko, atsakingo už valiutą, kuria išreikštos pakaitinio lyginamojo indekso palūkanų normos ([12]).

5.2 Šiame kontekste ECB norėtų priminti, kad darbo grupę dėl euro nerizikingos normos sudaro ECB, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija, FSMA ir Komisija, ir kad ECB šiai darbo grupei teikia sekretoriato paslaugas ir kad nuo jos darbo pradžios dalyvavo stebėtojo teisėmis. Nepaisant to, šiame kontekste priimtos rekomendacijos yra išimtinai privataus sektoriaus darbo grupės rekomendacijos ir ECB neprisiima jokios atsakomybės už jų turinį. Be to, ta aplinkybė, kad ECB šiuo metu darbo grupei teikia sekretoriato paslaugas, neturėtų būti suprantama taip, kad ECB pritaria darbo grupės rekomendacijose suformuluotoms nuomonėms ([13]).

([8]) Žr. Finansinių paslaugų reglamentą. Bendruomenių Rūmai, Finansų ministro (iždo kanclerio) rašytinis pareiškimas, HCWS307, 2020 m. birželio 23 d., paskelbta www.parliament.uk.

([9]) Reglamento (ES) 2016/1011 28 straipsnio 2 dalis.

([10]) Žr. ECB Bankų priežiūra, BPM bankų pasirengimo lyginamųjų indeksų reformoms horizontalus vertinimas *(ECB Banking Supervision, A horizontal assessment of SSM banks' preparedness for benchmark rate reforms*), 2020 m. liepos 23 d., paskelbta ECB interneto svetainėje www.ecb.europa.eu.

([11]) Žr. ECB Bankų priežiūra, Ataskaita apie BPM bankų pasirengimą lyginamųjų indeksų reformoms (*ECB Banking Supervision, Report on preparations for benchmark rate reforms*), 2020 m. liepos 23 d., paskelbta ECB interneto svetainėje www.ecb.europa.eu.

([12]) Reglamento (ES) 2016/1011 nauja 23a straipsnio 3 dalis, įterpiama pasiūlyto reglamento 1 straipsnio 2 dalimi.

([13]) Žr. pasiūlyto reglamento 10 konstatuojamąją dalį.

6. ***Paveiktoms sutartims taikoma teisė***

ECB supranta, kad pasiūlytas reglamentas numato, kad paskirta pakaitinė norma turėtų pakeisti lyginamąjį indeksą, kurio teikimas nutraukiamas, tuo metu, kai jis nustoja būti teikiamas, bet kurioje likusioje sutartyje ar priemonėje, susijusioje su Sąjungoje prižiūrimu subjektu, kurioms taikomas Reglamentas (ES) 2016/1011, nepriklausomai nuo sutarčiai ar priemonei taikomos teisės ar nepriklausomai nuo to, kur lyginamasis indeksas buvo patvirtintas ar pateiktas. Šis ketinimas išplaukia iš aiškinamojo memorandumo ([14]), kuriame patikslinama, kad teisės aktų nustatyta pakaitinė norma įstatymų nustatyta tvarka pakeis visas nuorodas į lyginamąjį indeksą, kurio teikimas nutraukiamas, visose sutartyse, kurias sudarė Sąjungoje prižiūrimas subjektas.

7. ***Paveiktų sutarčių ratas***

Kaip minėta aukščiau, pagal pasiūlytą reglamentą siūlomi Komisijos įgaliojimai nustatyti pakaitinę normą būtų taikomi likusioms sutartims, kurioms taikomas Reglamentas (ES) 2016/1011 ir kurių šalimi yra Sąjungoje prižiūrimas subjektas. Besikonsultuojanti institucija raginama apsvarstyti ir praplėsti sutarčių, kurioms būtų taikomi šie siūlomi įgaliojimai, ratą, tam, kad tais atvejais, kai sutarčiai, susietai su lyginamuoju indeksu, kuris turi būti pakeistas, taikoma ES valstybės narės teisė, nustatyta pakaitinė norma galėtų būti taikoma sutarčiai, nepriklausomai nuo to, ar Sąjungoje prižiūrimas subjektas yra sutarties šalis. Tai leistų išvengti fragmentacijos, kuri priešingu atveju susidarytų Sąjungos rinkoje, kiek tai susiję su atitinkamomis sutartimis, ypač tarpvalstybinėmis, susietomis su lyginamaisiais indeksais, kai tam tikroms sutartims būtų taikoma nustatyta pakaitinė norma, o kitoms sutartims – netaikoma.

8. ***Nuostatų dėl atsarginės normos netinkamumo nustatymas***

ECB atkreipia dėmesį, kad pasiūlytame reglamente nėra kriterijų, kuriais remiantis būtų vertinama, ar sutartyje, susietoje su lyginamuoju indeksu, kurio teikimas nutraukiamas, esanti atsarginė norma yra netinkama ir dėl to patenka į sutarčių kategoriją, kurioms būtų taikoma nustatyta pakaitinė norma, jeigu lyginamojo indekso teikimo nutraukimas smarkiai sutrikdytų Sąjungos finansų rinkų veikimą. ECB supranta, kad šis ir daugelis kitų aspektų turėtų būti patikslinti, tinkamai viešai pasikonsultavus su visais suinteresuotaisiais subjektais, įgyvendinimo akte, kurį priims Komisija pagal Reglamento (ES) 2016/1011 50 straipsnyje numatytą tvarką.

Kai ECB rekomenduoja iš dalies keisti pasiūlytą reglamentą, konkretūs redagavimo pasiūlymai kartu su aiškinamuoju tekstu pateikiami techniniame darbo dokumente. Techninis darbo dokumentas anglų kalba paskelbtas EUR-Lex interneto svetainėje.

Priimta Frankfurte prie Maino 2020 m. rugsėjo 18 d.

ECB Pirmininkė
Christine LAGARDE

([14]) Žr. pasiūlyto reglamento aiškinamojo memorandumo 12 puslapį.